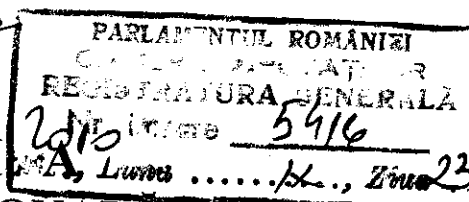

64/1986 din 28.05.2010

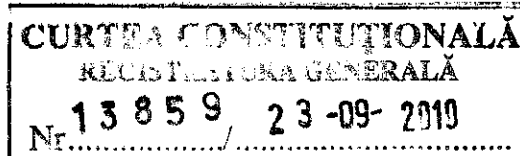

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

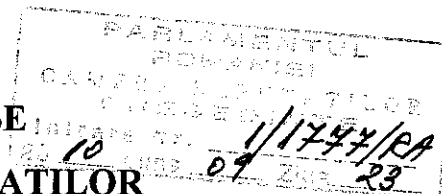

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 Fax: (+40-21) 312 54 80
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dep. leg. 28.09.2010
17.09.2010
SG
Dosar nr. 3870A/2010

Doamnei
ROBERTA ALMA ANASTASE
PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

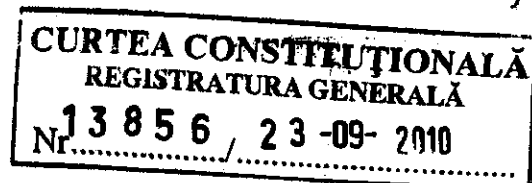
În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de senatori cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Vă adresăm rugămintea de a comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 28 septembrie 2010 ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc pe data de 29 septembrie 2010.

Primiți, vă rog, Doamnă Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE
Augustin Zegrean

Parlamentul României
Senat

Secretar General

București 23.09.2010
Nr. 3622

Domnului

AUGUSTIN ZEGREAN
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă trimitem, alăturat, sesizarea cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Precizăm că sesizarea de neconstituționalitate menționată, formulată în condițiile art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, a fost depusă la Senat în ziua de 23 septembrie 2010.

SECRETAR GENERAL

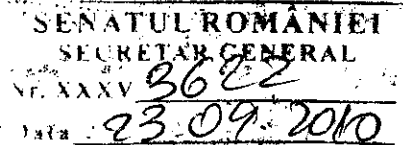
Ion Moraru

CĂTRE:

CURTEA CONSTITUTIONALA A ROMÂNIEI

Calea 13 Septembrie nr. 2, sector 5, București

Palatul Parlamentului, Intrarea B1

SESIZARE

cu privire la neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice

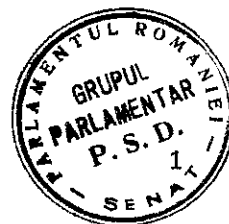
Subsemnatii, identificați în Anexa prezentei sesizări,

În exercitarea dreptului de a formula obiecții privind constituționalitatea legilor înainte de promulgare,

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituția României, respectiv ale art. 11 alin. (1) parag. A lit. a) și ale art. 15 și următoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

Prin prezenta, vă solicităm să constatați neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice, pentru următoarele

CONSIDERENTE:

Capitolul I

Incalcarea art. 1 alin. (5) din Constitutie

A. Dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice vin in conflict cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constitutie, coroborate cu cele ale art. 47 alin. (2) teza I din Constitutie, aducand grave atingeri dreptului fundamental la pensie

- a. Astfel, prevederile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentala consacra principiul suprematiei Constitutiei si al obligativitatii legilor: *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”*

Principiul suprematiei Constitutiei se intemeiaza pe pozitia supraordonata a Legii fundamentale in cadrul ierarhiei sistemul juridic, ceea ce genereaza supralegalitatea constitutionala, aplicabila intregului sistem, astfel incat legea exprima vointa generala numai cu respectarea normei constitutionale.

Potrivit art. 142 alin. (1) din Constitutie, *„Curtea Constitutionala este garantul suprematiei Constitutiei.”* De asemenea, dispozitiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale dispun: *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”.*

In legatura cu acest aspect, prin Decizia nr. 1557/2009¹, instanta de contencios constitutional a retinut ca: *„In virtutea rolului sau de garant al suprematiei Constitutiei, Curtea nu numai ca poate, dar este singura autoritate care are dreptul si obligatia de a interpreta un text constitutional ori de cate ori se impune si de a evidentia aspecte in contradictie cu Legea fundamentala. Supremația Legii fundamentale este o realitate*

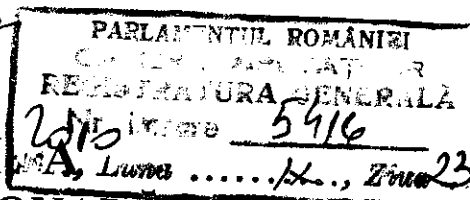
¹ Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 40 din 19 ianuarie 2010.

64/1986 din 28.05.2010

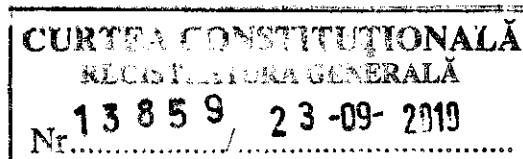

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

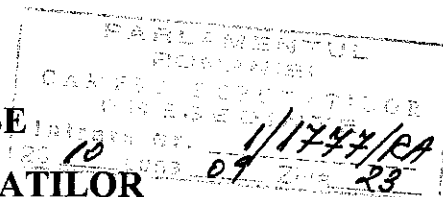

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 Fax: (+40-21) 312 54 80
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dep. Legislativ
P. d. v.
Dosar nr. 3870A/2010
SG
R. I. I. I. I.

Doamnei
ROBERTA ALMA ANASTASE
PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

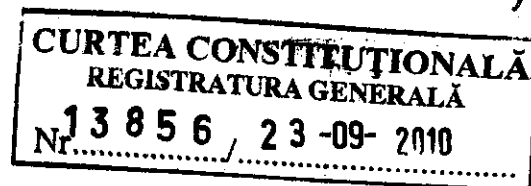
În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de senatori cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Vă adresăm rugămintea de a comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 28 septembrie 2010 ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc pe data de 29 septembrie 2010.

Primiți, vă rog, Doamnă Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE
Augustin Zegrean

Parlamentul României
Senat

Secretar General

București 23.09.2010
Nr. 3622

Domnului

AUGUSTIN ZEGREAN
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă trimitem, alăturat, sesizarea cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Precizăm că sesizarea de neconstituționalitate menționată, formulată în condițiile art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, a fost depusă la Senat în ziua de 23 septembrie 2010.

SECRETAR GENERAL

Ion Moraru

CĂTRE:

CURTEA CONSTITUTIONALA A ROMANIEI

Calea 13 Septembrie nr. 2, sector 5, București

Palatul Parlamentului, Intrarea B1

SESIZARE

cu privire la neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice

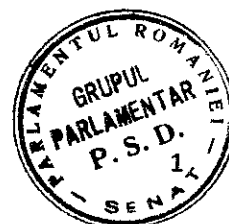
Subsemnatii, identificați în Anexa prezentei sesizări,

În exercitarea dreptului de a formula obiecții privind constituționalitatea legilor înainte de promulgare,

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituția României, respectiv ale art. 11 alin. (1) parag. A lit. a) și ale art. 15 și următoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

Prin prezenta, va solicităm să constatați neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice, pentru următoarele

CONSIDERENTE:

Capitolul I

Incalcarea art. 1 alin. (5) din Constitutie

A. Dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice vin in conflict cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constitutie, coroborate cu cele ale art. 47 alin. (2) teza I din Constitutie, aducand grave atingeri dreptului fundamental la pensie

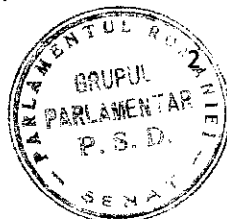
- a. Astfel, prevederile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentala consacra principiul suprematiei Constitutiei si al obligativitatii legilor: *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”*

Principiul suprematiei Constitutiei se intemeiaza pe pozitia supraordonata a Legii fundamentale in cadrul ierarhiei sistemul juridic, ceea ce genereaza supralegalitatea constitutionala, aplicabila intregului sistem, astfel incat legea exprima vointa generala numai cu respectarea normei constitutionale.

Potrivit art. 142 alin. (1) din Constitutie, *„Curtea Constitutionala este garantul suprematiei Constitutiei.”* De asemenea, dispozitiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale dispun: *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”.*

In legatura cu acest aspect, prin Decizia nr. 1557/2009¹, instanta de contencios constitutional a retinut ca: *„In virtutea rolului sau de garant al suprematiei Constitutiei, Curtea nu numai ca poate, dar este singura autoritate care are dreptul si obligatia de a interpreta un text constitutional ori de cate ori se impune si de a evidentia aspecte in contradictie cu Legea fundamentala. Supremația Legii fundamentale este o realitate*

¹ Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 40 din 19 ianuarie 2010.

juridică ce implică consecințe și garanții. Între consecințe se enumera deosebiriile dintre Constituție și legi și, nu în ultimul rând, compatibilitatea întregului drept cu Constituția, iar între garanții se regăsește controlul constituționalității legilor, lată că supremația Constituției, nefiind o simplă teorie juridică, are implicații practice în care Curtea "spune dreptul" cu privire la legitimitatea constituțională a legii, la valabilitatea ei ca act subordonat Constituției, în funcție de modul în care legiuitorul, ordinar ori delegat, a respectat supralegalitatea constituțională pe care, în fond, s-a întemeiat. De aceea, **justiția constituțională este prin excelență de ordin public, constituind o problemă de interes general ce nu poate fi minimalizată ori anihilată de un formalism ce capătă conotații nesemnificative în cadrul anumitor realități sociale.**"

În acest context, apare ca fiind clar conturată posibilitatea (și chiar obligația Curții Constituționale) de a interveni în situații în care procesul de legiferare se desfășoară cu prejudicierea gravă a principiului supremației legii, prejudiciere determinată de exercitarea abuzivă (nejustificată de necesități de ordin social, economic ori politic) a dreptului legiuitorului român de a edicta acte normative.

Or acesta este și cazul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, deoarece în momentul în care a fost adoptat acest act normativ, erau în vigoare o serie de acte normative cu un conținut similar legii în discuție².

Rezultă ca edictarea unui nou act normativ în domenii deja reglementate apare ca inutilă, cu atât mai mult cu cât cele câteva prevederi cu caracter de „noutate” (modificarea unor vârste de pensionare, a cuantumului pensiilor anticipate parțiale, a condițiilor de eligibilitate pentru pensia anticipată, a jurisdicției asigurărilor sociale) ar fi putut fi instituite sub forma de modificări punctuale ale normelor deja existente. În loc să adopte o astfel de conduită, care ar fi fost de natură să asigure cetățenilor o mai clară imagine asupra modificărilor legislative operate, legiuitorul a preferat să adopte un act normativ nou, care disimulează printre texte care erau și anterior în vigoare în România, câteva modificări asupra sistemului asigurărilor sociale, determinând astfel o instabilitate legislativă a actualului sistem, **instabilitate care prejudiciaza grav principiul supremației legii, deoarece:**

² Este vorba despre Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, Legea nr. 119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, anumite prevederi din cuprinsul Legii nr. 12/2010 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2010.

- 13
- Schimbarile excesiv de dese ale legislatiei³ determina instabilitatea mediului economic, politic si social, generand dificultati cetatenilor in receptionarea si aplicarea legii si nu in ultimul rand, discriminari serioase intre generatiile de asigurati care beneficiaza (la data pensionarii) de reglementari diferite si – corespunzator acestora – de drepturi de pensie diferite;
 - Astfel de modificari fictive ale legislatiei sunt de natura sa afecteze ordinea sociala si statul de drept prin cauzarea unei lipse de incredere a cetatenilor in sistemul de legi si prin plasarea cetatenilor acestei tari in imposibilitatea de a previziona care vor fi drepturile lor in viitor, la momentul pensionarii.

Modificarile excesiv de numeroase intervenite in ultimii 10 ani asupra sistemului de pensii in Romania sunt de natura sa creeze imaginea unui stat care nu reuseste sa asigure pentru cetatenii sai siguranta economica a viitorului si protectia drepturilor acestora – in conditiile in care in prezent, cetateanul roman achita contributii sociale impovaratoare sub spectrul nesigurantei unei pensii viitoare decente.

Prin prisma celor expuse *supra*, apare ca deosebit de important rolul Curtii Constitutionale de a interveni pentru protejarea suprematiei legii si a statului de drept, stopand astfel modificari legislative inutile, realizate de dragul schimbarii. Este o realitate incontestabila faptul ca in prezent, Romania nu se poate „mandri” cu un sistem de drept stabil si ca aceasta situatie genereaza un lung sir de consecinte negative pentru statul de drept si sta in puterea Curtii Constitutionale sa dispuna masuri pentru protejare a insasi „legii” romanesti (*lato sensu*).

b. Pe de alta parte, din interpretarea dispozitiilor art. 1 alin. (5) din Constitutie, apare ca fiind obligatorie si respectarea legilor.

Ca si principiul suprematiei Constitutiei, principiul legalitatii reprezinta un principiu esential al statului de drept, preeminenta legii asigurand ordinea de drept intr-un stat democratic.

³ Sa nu uitam ca abia in anul 2001 intra in vigoare o alta „reforma” a sistemului de pensii publice care trebuia sa-si finalizeze implementarea in anul 2010! – nu a mai avut loc finalizarea acestui proces.

In aplicarea acestui principiu, prin Decizia nr. 415/2010⁴, Curtea Constitutionala a statuat ca: „potrivit Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.777 din 25 august 2004, tehnica legislativă asigură sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. În același sens, art.13 din această lege instituie principiul unicității reglementării în materie, statuând că reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind într-un singur act normativ, iar, potrivit art.15, cu denumirea marginală <<Evitarea paralelismelor>>, în procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în două sau mai multe acte normative, iar în cazul existenței unor paralelisme, acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.”

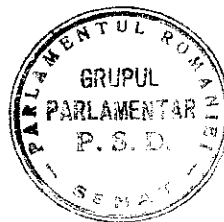
In plus, prin aceeași decizie, Curtea Constitutionala a reținut (reiterand considerentele Deciziei Plenumului Curții Constituționale nr. 1/1995⁵) ca „puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Astfel, atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept”.

Fata de toate aceste aspecte, rezulta în mod evident faptul ca este inadmisibila existenta simultana a doua acte normative care sa reglementeze aceleasi raporturi juridice.

Or Legea privind sistemul unitar de pensii publice incalca Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, intrucat prevederile actului normativ criticat instituie un paralelism legislativ (fapt interzis), conținand reglementari referitoare la calculul pensiilor speciale, în condițiile în care **Legea nr.**

⁴ Publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 294 din 5 mai 2010.

⁵ Publicata în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 17 ianuarie 1995.

119/2010 privind stabilirea unor masuri in domeniul pensiilor reglementeaza modul de calcul al pensiilor speciale, care au fost acordate in temeiul legilor speciale.

Rezulta asadar ca prin Legea dedusa judecatii Curtii Constitutionale in prezenta cauza s-au nesocotit si prevederile art. 1 alin. (5) din Constitutia Romaniei, fiind incalcata suprematia legii si, pe cale de consecinta, fiind incalcat dreptul la pensie ocrotit de art. 47 alin. (2) teza a II-a din Constitutie, drept care era nascut deja in privinta subiectilor vizati de Legea privind sistemul unitar de pensii publice in baza legilor speciale in vigoare la acel moment.

c. Textual expusa, norma cuprinsa in art. 47 alin. (2) teza I din Constitutie dispune: *"Cetăţenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistenţă medicală în unităţile sanitare de stat, la ajutor de şomaj şi la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetăţenii au dreptul şi la măsuri de asistenţă socială, potrivit legii."*

Prin continutul sau, dreptul la pensie reprezinta un drept complex, care include si dreptul la conditii rezonabile de viata, menite sa asigure cetatenilor un trai civilizat si decent.

Pensiile speciale constituie drepturi legal castigate si nu pot fi afectate prin transformare in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice. Aplicarea teoriei drepturilor castigate exclude posibilitatea reducerii pensiilor speciale, prin transformarea acestora in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

In consecinta, actul normativ criticat nu poate desfiinta un drept castigat, de vreme ce dreptul la pensie constituie un drept garantat de prevederile art. 47 alin. (2) teza I din Legea fundamentala.

Modificarea retroactiva a unor drepturi castigate are insa ca efect incalcarea prevederilor constitutionale.

Dispoziţiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituţie, republicată, întrucât potrivit legii menţionate, pensiile de serviciu, stabilite pe baza legislatiei anterioare, devin pensii în înţelesul prezentului act normativ.

Cu alte cuvinte, statul recunoaște dreptul la pensie de serviciu – dând posibilitatea beneficiarilor acestui drept să-și stabilească pensia potrivit legii speciale – dar prin efectul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, goleşte de conţinut acest drept, suprimând în mod abuziv toate mecanismele legislative concrete de realizare a acestui drept.

Mai mult decât atât, Legea nr. 19/2000, la art. 80 alin. (3)⁶ stabilea cu titlu de principiu faptul ca valoarea punctului de pensie urma a fi de minim 45% din salariul mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat, începând cu 1 ianuarie 2009. Eliminarea limitei minime a valorii punctului de pensie (instituita prin legea nr. 19/2000), cu consecința plafonării acesteia, asadar în absența corelării valorii punctului de pensie cu nivelul salariului mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat (prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat) are ca efect diminuarea cu titlu permanent a tuturor pensiilor.

Prin stabilirea valorii punctului de pensie la suma de 732,8 lei și abrogarea Legii nr. 19/2000, legiuitorul a diminuat drastic cuantumul pensiei, aspect care – împreună cu celelalte condiționări și modificări impuse de Legea privind sistemul unitar de pensii publice, cum ar fi majorarea vârstei de pensionare, a stagiului de cotizare ș.a. – este de natura să afecteze dreptul fundamental la pensie în substanța sa.

În concluzie, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice apar ca fiind neconstituționale prin încălcarea art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, care statuează principiul obligativității respectării legilor.

⁶ Art. 80 alin. (3) din Legea nr. 19/2000 – astfel cum acesta a fost modificat prin Legea nr. 250/2007 pentru modificarea Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale: „Valoarea punctului de pensie, determinată conform prevederilor alin. (1) sau (2), nu poate fi mai mică de 37,5% din salariul mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat, începând cu 1 ianuarie 2008, respectiv de 45% din salariul mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat, începând cu 1 ianuarie 2009.”

Capitolul al II-lea

Critici de neconstitutionality extrinseca prin prisma incalcarii art. 1 alin. (5) din Constitutie, coroborat cu art. 64 alin. (1), art. 67 si art. 76 alin. (1) din Legea fundamentala

Legea privind sistemul unitar de pensii publice este viciata de neconstitutionality in ansamblu, adoptarea acesteia fiind realizata cu incalcarea normelor constitutionale referitoare la procedura de legiferare.

Normele constitutionale cuprinse in Titlul III – „Autoritatile publice”, Sectiunea a 3-a – „Legiferarea” reglementeaza etapele pe care le presupune parcurgerea procedurii legislative parlamentare.

a. In ceea ce priveste adoptarea proiectelor de lege, **cvorumul** constituie un element de constitutionality a procesului legislativ, o conditie prealabila, care trebuie intrunita imediat inaintea votarii, in scopul asigurarii unei prezente semnificative a parlamentarilor la adoptarea legii. In acest sens, art. 67 din Legea fundamentala stabileste ca legile se adopta „in prezenta majoritatii membrilor”.

In plus fata de conditia cvorumului, din interpretarea dispozitiilor art. 76 alin. (1) din Constitutie, rezulta ca adoptarea legilor organice este conditionata de exprimarea votului unei majoritati absolute a parlamentarilor, adica jumatate plus unu din numarul total al parlamentarilor Camerei.

Prin prisma acestor aspecte, este de remarcat faptul ca Legea privind sistemul unitar de pensii publice face parte din categoria legilor organice, potrivit art. 75 din Constitutie. In consecinta, Proiectul Legii in discutie trebuia sa fie adoptat cu majoritatea de voturi ceruta pentru legile organice, in conditiile art. 76 alin. (1) din Legea fundamentala.

Or apare ca evident faptul ca Proiectul Legii privind sistemul unitar de pensii publice nu satisface aceasta exigenta, neintrunind in camera decizionala a Parlamentului (Camera Deputatilor) conditiile de cvorum prevazute de art. 67 din Constitutie si nici votul majoritatii membrilor acesteia - prevazut pentru adoptare de dispozitiile art. 76 alin. (1) din Constitutie - de vreme ce adoptarea actului normativ in discutie s-a realizat in prezenta a cel mult 80 de deputati (dovada in acest sens stand inregistrările video ale sedintei Camerei).

Ca atare, este cert faptul ca Legea privind sistemul unitar de pensii publice este viciata de neconstitutionalitate in ansamblu, fiind adoptata cu incalcarea normelor constitutionale referitoare la procedura de legiferare, respectiv cele continute la art. 67 si ale art. 76 alin. (1) din Constitutie.

In acest context, mentionam faptul ca in vederea sanctionarii incalcarii normelor legale amintite, au fost efectuate deja demersuri, concretizate in formularea unei plangeri penale impotriva D-nei Anastase Roberta Alma, ocupand functia de Preşedinte al Camerei Deputaţilor din Parlamentul României si a D-lui Voinescu Sever, în calitate de secretar al Camerei Deputaţilor, avand ca obiect săvârşirea infracţiunilor de abuz în serviciu contra intereselor publice în formă calificată, faptă prevăzută şi pedepsită de art. 248 ind. 1 Cod pen., a infracţiunii de fals intelectual, faptă prevăzută şi pedepsită de art. 289 Cod pen., a infracţiunii de uz de fals, faptă prevăzută şi pedepsită de art. 291 Cod pen. şi a infracţiunii de fals în declaraţii, faptă prevăzută şi pedepsită de art. 292 Cod pen. (plangere penala pe care o anexam prezentei sesizari).

b. Etapa avizarii proiectelor de lege de catre comisiile parlamentare intervine anterior dezbaterii in plen a acestora, avand ca finalitate examinarea de fond si formala a proiectelor de lege.

Avizarea proiectelor de lege revine comisiilor parlamentare specializate care au competenta de a se pronunta asupra proiectelor de lege, conform art. 61 din Regulamentul Camerei Deputatilor.

Raportat la acest aspect, este de reținut faptul că Legea privind sistemul unitar de pensii publice nu a primit avizul Comisiei pentru Sanatate Publica din cadrul Senatului și nici avizul Comisiei pentru Sanatate și Familie din cadrul Camerei Deputaților.

Concret, analiza conținutului actului normativ criticat releva modificarea listei cauzelor⁷ de incapacitate totală sau parțială de muncă care consacră dreptul persoanelor de a beneficia de pensie de invaliditate, indiferent de stagiul de cotizare realizat, după cum urmează:

- Conform Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, aceste cauze erau: accidente de muncă, boala profesională, tuberculoză, neoplazii, SIDA.;
- Potrivit Legii privind sistemul unitar de pensii publice, aceste cauze sunt: accidente de muncă și boli profesionale conform legii, neoplazii, schizofrenie și SIDA.

Rezulta așadar că ar fi fost oportun ca printre Comisiile de specialitate solicitate să își exprime avizul asupra Proiectului Legii privind sistemul unitar de pensii publice, trebuiau să se numere și comisiile cu competențe în domeniul sănătății.

c. Prevederile art. 64 alin. (1) din Legea fundamentală consacră principiul autonomiei parlamentare regulamentare, aplicabil în materia organizării și funcționării Camerelor Parlamentului, în baza cărora Camerele Parlamentului își stabilesc organizarea și funcționarea prin regulament propriu.

Ulterior examinării și avizării unui proiect de lege, potrivit art. 97 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, comisia sesizată în fond trebuie să elaboreze raportul asupra proiectului de lege în discuție, raport care trebuie să cuprindă propuneri motivate pentru adoptarea proiectului fără motivare, respingerea proiectului, admiterea acestuia cu modificări.

Astfel, raportul urmează a fi înaintat Biroului permanent, în vederea includerii proiectului de lege pe ordinea de zi a Camerei.

⁷ Ne referim strict la afecțiunile cauzatoare de incapacitate de muncă, iar nu și la situațiile în care persoanele pot beneficia de pensie de invaliditate, indiferent de stagiul de cotizare realizat, motivate de faptul că aceasta incapacitate a intervenit în anumite circumstanțe (de exemplu: în timpul practicii profesionale, în urma participării la lupta pentru Victoria Revoluției din decembrie 1989 s.a.)

In acest sens, dispozitiile art. 69 alin. (2) din acelasi Regulament stabilesc un termen de 5 zile – anterior datei prevazute pentru dezbaterrea proiectului de lege - inaintatul caruia acesta trebuie pus la dispozitia deputatilor.

Din aceasta perspectiva, se impune subliniat faptul ca Raportul Comisiei pentru munca si protectie sociala din cadrul Camerei Deputatilor asupra Proiectului Legii privind sistemul unitar de pensii publice a fost depus cu nerespectarea intervalului de timp stabilit de lege, in fapt, acesta fiind inaintat Biroului permanent la data de 15.09.2010, in conditiile in care dezbaterrea proiectului de lege a fost stabilita tot pentru data de 15.09.2010.

Nerespectarea normelor constitutionale ale art. 64 alin. (1), ale art. 67 si ale art. 76 alin. (1) atrage si infrangerea dispozitiilor art. (1) alin. (5) din Constitutie, care dau expresie obligativitatii respectarii Legii fundamentale.

Capitolul al III-lea

Nesocotirea art. 47 alin. (1) din Constituție

Prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice contravin dispozițiilor art. 47 alin. (1) din Constituție și dispozițiilor art. 135 alin. (2) lit. f) din aceeași lege fundamentală, care stabilesc în sarcina statului obligația de a asigura un nivel de trai decent și de a crea condițiile necesare pentru creșterea calității vieții

În acest context, trebuie expuse – în susținerea acestei afirmații – textele constituționale amintite:

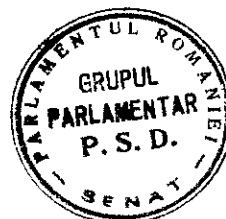
Art. 47 alin. (1) din Constituție prevede ca: „Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent”, iar art. 135 alin. (2) lit. f) dispune: „Statul trebuie să asigure crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții”.

Chiar art. 47 alin. (2) nominalizează anumite domenii în care cetățenii au drepturi ce intra în conceptul de trai decent, respectiv: dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private.

Dreptul la un nivel de trai decent cuprinde îndeosebi dreptul la condiții rezonabile de existență și la ameliorarea lor continuă, dreptul la hrană, îmbrăcăminte și locuință satisfăcătoare, care să asigure cetățeanului și familiei lui un trai civilizat, decent.⁸

Or tocmai dreptul la un nivel de trai decent este afectat prin cele câteva prevederi cu caracter de noutate prevăzute de Legea privind sistemul unitar de pensii publice și

⁸ I. Muraru, E.S. Tanasescu – „Drept constituțional și instituții politice”, vol. I, ed. a XI – a, Ed. All Beck, București, p. 205.

25

tocmai de aceea este exclusă neacceptarea criticii de neconstituționalitate a acestui act normativ în raport de prevederile art. 47 din Constituție.

Concret, nu se poate admite ca un astfel de drept fundamental ar fi ocrotit în condițiile în care legiuitorul urmărește să asigure „sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii” prin pauperizarea beneficiarilor unor asemenea prestații de asigurări sociale.

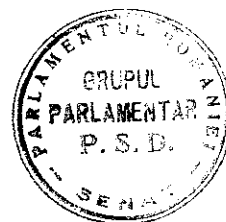
Printr-un astfel de demers, se încalcă în mod vădit atât obligația statului de a asigura un nivel de trai decent, cât însuși scopul existenței unui sistem de asigurări sociale: acela de a proteja cetățenii afectați de un risc social (în cazul de față, bătrânețea).

Reducerea drepturilor cuvenite pensionarilor (drepturi ce le revin ca o consecință a aplicării principiului contributivității, iar nu ca măsură de asistență socială!) prin: creșterea vârstelor de pensionare, reducerea valorii punctului de pensie și implicit a cuantumului pensiei, reducerea pensiilor anticipate parțiale, transformarea pensiilor speciale în pensii în înțelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice etc, sub pretextul „îmbunătățirii sustenabilității sistemului de pensii” nu asigură în nici un mod creșterea calității vieții în România, chiar mai mult, creșterea vârstelor de pensionare este de natură să prejudicieze chiar și speranța de viață (oricum dramatic redusă) în țara noastră.

Se arată în Expunerea de motive a acestei legi că deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat ar fi generat de raportul dintre numărul total de contribuabili la sistemul public de pensii și numărul total de pensionari (0,98 pensionari/1 contribuabil), însă acest raport este direct dependent de măsurile dispuse de legiuitor în materie de politică demografică, de măsurile având ca efect creșterea calității vieții și implicit a speranței de viață, nu în ultimul rând de asigurare a securității fondurilor constituite din contribuții achitate de asigurați.

Ce măsuri dispune însă legiuitorul român pentru a asigura o creștere demografică (o întinerire a populației cu consecință imediată a creșterii numărului de contribuabili la sistemul public de pensii): crește vârsta de pensionare a femeilor, cu ignorarea necesității unor măsuri de protecție a maternității, măsuri care ar trebui să protejeze femeile pe durata întregii lor vieți, nu doar în perioadele pre și postnatale?

Statului îi revine obligația de a asigura cetățenilor săi condițiile necesare pentru un nivel de trai decent, pentru creșterea calității vieții, aspecte care se realizează prin

23

implementarea unor masuri de protectie sociala si prin garantarea dreptului la pensie. În realizarea acestui principiu constituțional, statul poate adopta politici in domeniul drepturilor de asigurari sociale, destinate sa reglementeze conditiile concrete care se impun a fi indeplinite pentru a beneficia de dreptul la pensie, precum si continutul acestui drept (inclusiv modalitatea de calculare a cuantumului acestor prestatii de asigurari sociale).

Analizand Expunerea de motive a Legii privind sistemul unitar de pensii publice prin prisma impactului social prognozat, rezulta ca emiterea acestui act normativ are in vedere *„mentinerea standardelor de viata ale pensionarilor in plata – trecerea graduala la indexarea cu rata inflatiei”*.

Consideram ca aceste sustineri sunt lipsite de orice suport real, intrucat in contextul realitatilor economice si sociale, transformarea pensiilor speciale in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, cresterea varstei de pensionare, reducerea valorii punctului de pensie plaseaza persoanele care au calitatea de pensionari intr-o situatie defavorabila.

Astfel, alocarea unor fonduri insuficiente pentru plata pensiilor, necorelarea acestora cu cresterea inflatiei nu sunt de natura sa protejeze puterea de cumparare a celor care traiesc din pensii si sa asigure veniturile pensionarilor, imbunatatirea nivelului de trai al acestora, precum si reducerea marginalizarii sociale a acestei categorii de populatie.

In aceste conditii, obligatia statului de a adopta o serie de masuri de protectie sociala, de natura sa asigure cetatenilor sai conditiile necesare pentru un nivel de trai decent nu poate fi considerata ca fiind indeplinita.

Mai mult, se impune subliniat faptul ca reducerea pensiilor speciale (prin transformarea acestora in „pensii” in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice si abrogarea actelor normative care reglementeaza regimul juridic al acestor pensii) este de natura sa aduca atingere principiului protectiei asteptarilor legitime a cetatenilor cu privire la un anumit nivel al protectiei si securitatii sociale. In baza principiului protectiei asteptatilor legitime – indisolubil legat de statul de drept – organelor statului le revine obligatia de a actiona in conformitate cu prevederile legale in vigoare, astfel incat cetatenii sa aiba posibilitatea de a conta pe previzibilitatea normelor legale adoptate,

24
fiind in masura sa-si planifice viitorul in contextul drepturilor conferite prin aceste dispozitii.

Astfel cum am aratat deja, reducerea cuantumului pensiilor (pri reducerea valorii punctuui de pensie raportat la prevederile Legii nr. 19/2000) si al pensiilor speciale (prin transformarea acestora in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice), determinate de modificarile excesiv de dese ale cadrului normativ, in mod categoric impiedica cetatenii sa procedeze la vreo planificare a viitorului lor, fiind incert daca, cand si in ce conditii ori cuantum ar putea beneficia de pensie.

Mai mult decat atat, este evidenta incalcarea grava a principiului asteptarilor legitime in Romania, in conditiile in care Legea privind sistemul unitar de pensii publice are drept consecinta transformarea pensiilor speciale aflate in plata (a unor drepturi deja castigate) in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Admitem faptul ca acest principiu nu exclude *de plano* posibilitatea statului de a opera schimbari legislative, insa **valabilitatea acestui demers este conditionata de mentinerea unei balante rezonabile intre increderea cetatenilor in cadrul normativ existent si interesele pentru a caror satisfacere opereaza modificarea acestuia.**

Capitolul al IV-lea

Incalcarea art. 44 din Constitutie

Prevederile actului normativ criticat vin în conflict și cu art. 44 din Constituție, referitor la dreptul de proprietate privată

Concret, art. 44 din Constituție stipulează: „(1) *Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.*

(2) *Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.*”

Art. 44 din Constituție garantează dreptul de proprietate privată.

În plus și art. 1 din Protocolul 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale statuează protecția proprietății private: *“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale”*.

Cu toate acestea, prevederile Legii privind stabilirea unui sistem unitar de pensii publice sunt de natură să aducă atingere dreptului de proprietate al pensionarilor.

În acest sens, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a statuat că noțiunea de “bun” înglobează orice interes al unei persoane de drept privat ce are o valoare economică, astfel încât dreptul la pensie poate fi asimilat unui drept de proprietate, iar pensia unui bun proprietate privată (*Cauza Büchen contra Cehiei din 2002*).

Pe cale de consecință, transformarea pensiilor speciale – element de patrimoniu aflat în proprietatea pensionarului – în pensii în înțelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice și reducerea cuantumului pensiilor (prin micșorarea valorii punctului de pensie) constituie o ingerință, care afectează dreptul de proprietate în substanță sa.

Transformarea pensiilor speciale in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, cu consecinta reducerii acestora, echivaleaza practic cu o expropriere, fapt ce contravine dispozitiilor art. 44 alin. (3) din Constitutie, care stabilesc necesitatea acordarii unei juste si prealabile despagubiri: *„Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.”*

Privarea pensionarilor de dreptul de proprietate asupra pensiei apare ca fiind lipsita de temei si prin prisma incalcarii prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1 la Conventia Europeana a Drepturilor Omului, care conditioneaza dispunerea acestei masuri de existenta unei cauze de utilitate publica:

„Orice persoana fizica sau juridica are dreptul de a-i fi protejate bunurile sale. Nimeni nu poate fi privat de dreptul sau de proprietate decat pentru cauza de utilitate publica si in conditiile prevazute de lege si de principiile generale ale dreptului international.”

In acest context, se impune subliniat faptul ca legiuitorul nu furnizeaza nici un fel de informatii concrete, si cu atat mai putin probe, dovezi care sa ateste existenta unei cauze de utilitate publica.

În ceea ce privește încălcarea dispozițiilor constituționale referitoare la dreptul de proprietate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mai multe cazuri în ce privește posibilitatea intervenției asupra pensiilor speciale și a decis că aceasta ar constitui o privare de proprietate:

- In cauza Gaygusuz versus Austria (1996), Curtea a decis că „pensia constituie un drept patrimonial în sensul articolului 1 din Protocolul 1 al Convenției pentru drepturile omului și se constată o discriminare în sensul articolului 14, dacă lipsește o justificare obiectivă rezonabilă pentru diminuarea patrimoniului reclamantului”;
- In cauza Stubbings ș.a. versus Marea Britanie s-a decis că „există discriminare în sensul articolului 14 al Convenției atunci când persoane aflate în situații identice sau comparabile se bucură de un tratament preferențial unele față de altele”;

- 2
- În speța Muller versus Austria, precum și în numeroase alte spețe similare, s-a decis constant în sensul că „o reducere substanțială a nivelului pensiei ar putea fi considerată ca afectând substanța dreptului de proprietate și chiar a însuși dreptului de a rămâne beneficiar al sistemului de asigurări la bătrânețe”.

Sub acest aspect, precizăm că art. 44 din Constituția României prevede că dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate, iar proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Astfel încât pensia, atât ca drept în sine, cât și ca element al proprietății private, reprezintă o creanță asupra statului pe care acesta este obligat să o ocrotească.

Prin urmare, prin transformarea pensiilor speciale în pensii în înțelesul actului normativ criticat și reducerea cuantumului pensiilor (prin reducerea punctului de pensie) sunt încălcate și prevederile art. 44 din Constituție, republicată, referitoare la dreptul de proprietate.

Capitolul al V-lea
Incalcarea art. 53 din Constitutie

Dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca prevederile art. 53 din Constitutie referitoare la restrangerea exercitiului unor drepturi sau libertati fundamentale

Potrivit legiuitorului constituant, norma nesocotita statueaza:

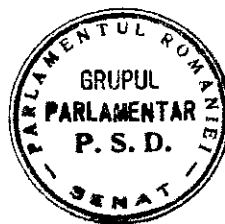
„(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

Art. 53 din Constitutie stabileste expres conditiile in care poate fi dispusa restrangerea unor drepturi sau libertati fundamentale:

- existenta unei situatii extraordinare care justifica aplicarea unei restrangeri a exercitiului unui drept sau al unei libertati fundamentale;
- necesitatea asigurarii unui raport de proportionalitate, a unui just echilibru intre interesele generale ale societatii si drepturile si libertatile fundamentale ale cetatenilor;
- aplicarea masurii de restrangere a exercitiului unui drept sau al unei libertati fundamentale in mod egal, cu excluderea oricarei forme de discriminare;
- restrangerea exercitiului dreptului sau al unei libertati fundamentale sa nu aduca atingere (sa nu afecteze) substantei dreptului sau a libertatii fundamentale.

Prin prisma acestor conditii, apare ca evident faptul ca prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca in mod flagrant dispozitiile art. 53 din Constitutie.

Sub acest aspect, în lipsa precizării cauzei care justifică restrângerea dreptului la pensie, a dreptului la un nivel de trai decent și a dreptului de proprietate privată nu rezultă nici că această restrângere „se impune” – cum prevede alin. (1) al art. 53 din Constituție – și nici faptul că aceasta ar fi proporțională cu situația care a determinat-o – cum prevede alin. (2) al aceluiași articol.

În acest context, invocarea în cuprinsul Expunerii de motive a Legii privind sistemul unitar de pensii publice a emiterii actului normativ în vederea *„îmbunătățirii sustenabilității financiare a sistemului de pensii”* apare ca fiind superflua și exprimată *pro causa*, aceste aspecte nefiind de natura să justifice în mod obiectiv afectarea drepturilor fundamentale la protecție socială și la un nivel de trai decent al categoriilor sociale afectate.

Se impune subliniat faptul că deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat nu se numără printre cauzele care, potrivit art. 53 din Constituție, ar putea justifica restrângerea exercitiului unor drepturi sau libertăți fundamentale, cu atât mai mult cu cât, din cuprinsul aceleiași expuneri de motive, se desprinde în mod clar ideea că *„nesustenabilitatea sistemului de pensii”* este determinată de factori ce privesc modalitatea în care aceiași legiuitori administrează sumele colectate drept contribuții de la cetățeni, politica demografică a țării noastre și nu în ultimul rând, modalitatea nelegală de acordare a unor pensii de invaliditate.

Or împrejurarea că în materia pensiilor de invaliditate s-au săvârșit încălcări ale legilor în vigoare prin acordarea în mod fraudulos a unor pensii de invaliditate nu poate justifica necesitatea unei noi reglementări (ci aplicarea corectă a celei vechi) și cu atât mai puțin ar putea constitui temei pentru restrângerea unor drepturi și libertăți fundamentale.

Aceeași este situația și cu privire la raportul dintre contribuabili și pensionari, ori la deficitul creat cu pensiile din produsul intern brut, nici una dintre acestea nu constituie cauze serioase pentru restrângerea unor drepturi fundamentale, deoarece pentru astfel de probleme, ar putea fi identificate numeroase alte posibilități de soluționare, iar nu restrângerea drepturilor unei categorii sociale care ar trebui să se bucure de protecție specială și care nu poate fi chemată să suporte deficitul bugetar cauzat tocmai de măsuri anterioare care au afectat în sens negativ nivelul de trai (cum altfel s-ar putea

explica raportul dintre pensionari si contribuabili de 0,98 la 1 decat prin scaderea natalitatii si a sperantei de viata ce au determinat imbatranirea populatiei ca urmare a scaderii nivelului de trai?).

Statul trebuie sa-si asume responsabilitatea functionarii sistemului de protectie sociala, chiar si in contextul dependentei profunde a acestui sistem de contextul economic actual.

Necesitatea stringenta de asigurare a sustenabilitatii financiare a sistemului de pensii, impusa in virtutea politicii de stabilizare economica, nu este insa de natura sa fundamenteze afectarea unor drepturi fundamentale.

Ca atare, desi quantumul drepturilor in materia asigurarilor sociale poate comporta anumite variabile in raport cu situatia economica a statului, acesta este tinut sa respecte drepturile consacrate prin Legea fundamentala, indiferent de situatia economica pe care o traverseaza.

Mai mult, interventia directa a statului in sensul restrangerii exercitiului unor drepturi fundamentale, justificata din ratiuni imperative de natura economica, apare ca fiind inadmisibila, in conditiile in care aceasta limitare nu a fost aplicata cu titlu exceptional si nu a fost acompaniata de garantii destinate sa asigure protectia nivelului de trai al categoriilor sociale afectate.

Fata de toate aceste aspecte, este evident faptul ca statului (prin autoritatile executive) – in calitate de detinator al parghiilor de realizare a mecanismelor economico-sociale - ii poate fi imputata incapacitatea de a evalua in mod temeinic posibilitatea implementarii unor masuri alternative propuse de catre reprezentantii celorlalti factori politici si de catre partenerii sociali prezenti la masa tratativelor (cum ar fi, de exemplu, diminuarea cheltuielilor de la buget din alte zone).

In concluzie, legiuitorul nu a analizat si nu a luat in considerare alte optiuni, care vizau posibilitatea atingerii finalitatii reducerii cheltuielilor bugetare prin alte mijloace mai putin restrictive pentru drepturile fundamentale ale cetatenilor, neexistand in expunerea de motive a actului normativ supus controlului constitutional *a priori* prin prezenta sesizare nici o mentiune referitoare la analiza sau luarea in considerare a unor alternative la masurile de reducere (prin transformarea in pensii in intelesul actului normativ criticat) a

34

pensiilor speciale avute in vedere de Legea privind sistemul unitar de pensii publice si a celorlalte pensii (prin reducerea valorii punctului de pensie raportat la prevederile Legii nr. 19/2000).

In concluzie, apare ca evident faptul ca afectarea dreptului la pensie nu se justifica intr-o societate democratica, de vreme ce nu este dispusa cu titlu temporar (pana la depasirea asa-ziselor dificultati economice ale statului), ci cu titlu definitiv.

Mai mult decat atat, invocarea acestor aspecte vine in contradictie si cu principiul contributivitatii, potrivit caruia fondurile de asigurari sociale se constituie pe baza contributiilor datorate de participantii la sistemul public de pensii, drepturile de asigurari sociale cuvenindu-se in temeiul contributiilor sociale platite.

In concluzie, restrangerea dreptului la pensie, instituita prin prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice, constituie un impediment de ordin financiar, care nu se justifica in mod obiectiv ca o masura care se impune pentru considerente legate de mentinerea deficitului bugetar in limite sustenabile.

Legalitatea masurii de restrangere a exercitiului unui drept sau a unei libertati fundamentale este conditionata de caracterul proportional al masurii de restrangere cu situatia care a determinat restrangerea respectiva.

Masura transformarii pensiilor speciale in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice si a reducerii valorii punctului de pensie sunt de natura sa restranga in mod disproportionat dreptul de proprietate asupra pensiei, aducand atingeri grave substantei acestui drept, cu consecinta imediata a diminuarii patrimoniului pensionarilor, ceea ce denota caracterul arbitrar si excesiv al masurii in cauza.

Reducerea pensiilor speciale si a valorii punctului de pensie nu sunt de natura sa conduca la atingerea scopului propus, respectiv reducerea cheltuielilor bugetare si asigurarea sustenabilitatii bugetului asigurarilor sociale de stat, prin reechilibrarea veniturilor cu cheltuielile, in beneficiul societatii.

De asemenea, este cert faptul ca aceste masuri nu sunt indispensabile (dezideratul invocat de catre legiuitor putand fi atins prin alte mijloace, mai putin restrictive), iar atingerea adusa drepturilor fundamentale ale cetatenilor excede

31

considerabil beneficiului societatii rezultat din aplicarea acestor masuri legislative.

Capitolul al VI-lea
Incalcarea art. 15 alin. (2) din Constitutie

Dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca dispozitiile art. 15 alin. (2) din Legea fundamentala, care consacra principiul neretroactivitatii legii

Potrivit legiuitorului constituant, norma nesocotita [art. 15 alin. (2) din Legea fundamentala] statueaza: *"Legea dispune numai pentru viitor, cu exceptia legii penale sau contravenționale mai favorabile."*

Unul din principiile care guverneaza aplicarea legii in timp este cel al neretroactivitatii legii noi, potrivit caruia **o lege se aplica numai situatiilor nascute numai dupa adoptarea acesteia, exercitandu-si actiunea numai asupra faptelor care se vor produce ulterior intrarii sale in vigoare, nu si asupra situatiilor anterioare, trecute.**

Or pensiile speciale deja aflate in plata sunt drepturi care s-au nascut anterior Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Aplicarea în timp a normelor de drept este guvernată de principiul neretroactivității legii noi (legea nouă nu se aplică situațiilor juridice definitiv constituite, modificate sau stinse, precum și efectelor juridice produse de asemenea situații juridice dacă au fost definitiv realizate înainte de intrarea în vigoare a legii noi) și de principiul aplicării imediate a legii noi (legea nouă se aplică, în principiu, tuturor situațiilor juridice născute, modificate sau stinse după intrarea sa în vigoare, situațiilor juridice în curs de constituire, modificare sau stingere, precum și efectelor juridice ale situațiilor juridice anterior născute, modificate sau stinse)⁹.

Astfel, legea nu are putere retroactiva, aplicandu-se exclusiv faptelor petrecute in intervalul de timp cuprins intre momentul intrarii sale in vigoare si cel al iesirii sale din vigoare.

⁹ T. Ionascu, E. Barasch, A. Ionascu, S. Bradeanu, M. Eliescu, V. Economu, Y. Eminescu, M. Eremia, E. Roman, I. Rucareanu, V. Zlatescu – „Tratat de drept civil. Partea generala”, vol. I, Ed. Academiei, Bucuresti, 1967, p. 77.

O situatie juridica poate genera numai efectele juridice prevazute de legea in vigoare la data producerii ei, regula consacrata potrivit adagiului latin *tempus regit actum*.

Prin prisma acestui principiu, obligativitatea transformarii tuturor pensiilor speciale, acordate sub incidenta dispozitiilor legale anterioare intrarii sale in vigoare, in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, apare ca fiind neconstitutionala.

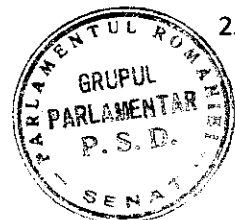
Aceasta concluzie se impune in considerarea faptului ca domeniul temporal de incidenta a actului normativ in discutie isi extinde actiunea asupra faptelor petrecute anterior, retroactivand. Or legiuitorul nu poate adopta norme juridice cu aplicare retroactiva in materia prestatiilor de asigurari sociale. O noua reglementare in materia pensiilor ar trebui sa se aplice numai pentru viitor, adica persoanelor care vor dobandi calitatea de pensionari ulterior intrarii sale in vigoare.

Pensiile speciale aflate in plata constituie drepturi castigate, care nu pot fi transformate in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, intrucat aceasta operatiune echivaleaza cu nesocotirea principiului neretroactivitatii legii.

Noua lege nu poate afecta cuantumul pensiilor speciale aflate in plata, chiar si in ipoteza in care modul de calcul al pensiilor se modifica implicit prin noua reglementare, intrucat este inadmisibil ca legea sa opereze retroactiv.

Or transformarea pensiilor speciale in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice este de natura sa aduca atingere principiului neretroactivitatii legii, afectand pensiile speciale (pensiile militare de stat, pensiile de stat ale politistilor si ale functionarilor publici cu statut special din sistemul administratiei penitenciarelor, pensiile de serviciu ale personalului auxiliar de specialitate al instantelor judecatoresti si al parchetelor de pe langa acestea, pensiile de serviciu ale personalului diplomatic si consular, pensiile de serviciu ale functionarilor publici parlamentari; pensiile de serviciu ale deputatilor si senatorilor, pensiile de serviciu ale personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviatia civila, pensiile de serviciu ale personalului Curtii de Conturi) aflate in plata, stabilite sub imperiul legislatiei anterioare.

Mai mult decat atat, caracterul retroactiv al normelor Legii privind sistemul unitar de pensii publice este ilustrat pregnant prin dispozitiile art. 174, care stabilesc legea care

guverneaza litigiile avand ca obiect drepturile care intra sub incidenta actului normativ criticat.

Astfel, aceste prevederi face referire la momentul „stabilirii dreptului” – ca moment care determina legea aplicabila unui raport juridic, cand in realitate, pentru respectarea principiului neretroactivitatii legii, sintagma corecta ar fi de fapt „nasterea dreptului”.

In cazul in care prevederile art. 174 din Legea privind sistemul unitar de pensii publice ar fi aplicat in forma actuala, ar avea ca rezultat privarea asiguratilor de posibilitatea invocarii beneficiului legilor in temeiul carora li s-a nascut dreptul la pensie, lasand la latitudinea legiuitorului stabilirea in mod arbitrar a unor eventuale modificari a cuantumului drepturilor la pensie.

Ca atare, este evident faptul ca dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice determina modificarea regimului juridic al pensiilor speciale acordate deja in baza legii anterioare, cu incalcarea flagranta a principiului neretroactivitatii legii.

In acest context, se impune subliniat faptul ca jurisprudenta Curtii Constitutionale ilustreaza in mod constant imposibilitatea aplicarii unei recalculari a pensiilor aflate deja in plata pe baza unei legi noi, fapt ce determina afectarea in sens negativ a acestora si implicit pierderea unor drepturi castigate.

In acest sens, prin Decizia nr. 375 din 6 iulie 2005¹⁰, Curtea Constitutionala a statuat ca: *„Noile reglementari nu pot fi aplicate cu efecte retroactive, respectiv in privinta cuantumului pensiilor anterior stabilite, ci numai pentru viitor, incepand cu data intrarii in vigoare a acestora.”*

Prin Decizia nr. 57 din 26 ianuarie 2006¹¹, instanta de contencios constitutional a reiterat aplicabilitatea principiului neretroactivitatii legii in materia pensiilor: *„Potrivit prevederilor art. 47 alin. (2) din Constitutie, conditiile de exercitare a dreptului la pensie si alte forme de asistenta sociala se stabilesc prin lege si, prin urmare, este dreptul exclusiv al legiuitorului de a modifica sau completa legislatia in materie si de a stabili data de la care opereaza recalcularea, insa orice prevedere noua poate fi aplicata numai de la data*

¹⁰ Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 591 din 8 iulie 2005.

¹¹ Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 164 din 14 februarie 2006.

31

intrarii sale in vigoare, pentru a se respecta principiul neretroactivitatii legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constitutie."

Mai mult, prin Decizia nr. 120 din 15 februarie 2007¹², Curtea Constitutionala a retinut ca: *„Operatiunea de recalculare priveste in mod inevitabil trecutul, pentru ca stagiul de cotizare a fost realizat in trecut, dar se efectueaza doar dupa data intrarii in vigoare a ordonantei si are efecte numai pentru viitor, pensia recalculata intrand in plata numai de la data emiterii deciziei. In cazurile in care din recalculare rezulta un quantum mai mare al pensiei, se va plati acesta, iar daca noul quantum rezultat este mai mic, se va acorda in continuare pensia anterior stabilita si aflata in plata, fara a se aduce vreo atingere drepturilor legal castigate anterior."*

Ratiunea instituirii principiului neretroactivitatii legii are in vedere asigurarea stabilitatii circuitului civil.

In acest sens, se impune reiterat un pasaj din doctrina postbelica, deosebit de viu si de util si in prezent:

*„Daca ceea ce s-a facut in conformitate cu legea in vigoare ar putea fi necontenit stricat de legea noua, orice prevedere in timp ar fi cu neputinta si ordinea juridica ar fi amenintata pe masura ce s-ar slabi increderea in securitatea drepturilor, in stabilitatea circuitului civil. Daca legea noua nu ar respecta ceea ce s-a facut in cadrul prevederilor legii vechi, **increderea ar disparea si o data cu ea, ar fi atinsa autoritatea legii**, caci vointa de a da ascultare permisiunilor, poruncilor si opririlor legale ar fi, desigur, in buna masura demobilizata daca cel care s-a supus lor nu ar fi sigur ca, procedand astfel, va sta sub scutul legii. Legea este instrumentul prin care se realizeaza ordinea juridica. Dar **ordinea juridica presupune stabilitate**. De aceea, in principiu, legea nu trebuie sa fie retroactiva. Regula neretroactivitatii legilor apara drepturile si libertatile fiecaruia si totodata, ocroteste, intarind ordinea de drept, interesele statului"*¹³.

Este de remarcat faptul ca principiul neretroactivitatii legii si importanta deosebita a acestui principiu au fost sustinute de teoreticienii dreptului chiar si in perioada

¹² Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 204 din 7 martie 2007.

¹³ T. Ionascu, E. Barasch, A. Ionascu, S. Bradeanu, M. Eliescu, V. Economu, Y. Eminescu, M. Eremia, E. Roman, I. Rucareanu, V. Zlatescu – op. cit., p. 80.

50

postbelica, atunci cand Constitutia in vigoare nu continea o norma care sa interzica expres aplicarea retroactiva a unor norme.

Rezulta ca principiul in discutie apare ca deosebit de important si de natura sa protejeze intregul sistem de drept, stabilitatea acestuia si, nu in ultimul rand, existenta statului de drept. In lipsa unei interdictii a retroactivitatii legii, puterea discretionara a fiecarei guvernari ar fi in masura sa rastoarne, cu fiecare ocazie, intreaga ordine de drept instituita in societate.

Fata de toate aceste aspecte, avand in vedere faptul ca actualele pensii speciale au fost calculate in baza unor legi ale statului roman in vigoare la momentul respectiv, apare ca evident faptul ca o transformare a acestora in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice ar avea semnificatia nerecunoasterii de catre stat a principiilor prevazute de lege, care au stat la baza calcularii acestor pensii.

Transformarea acestor pensii, legal acordate, in pensii in intelesul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, ar însemna o încălcare de către stat a propriei legislații, iar o modificare retroactiva ar avea repercusiuni asupra caracterului de stat de drept.

Pe de alta parte, nu trebuie omis faptul ca regula neretroactivitatii legii este imperativa, principiul neretroactivitatii legii constituind o garantie fundamentala a drepturilor constitutionale.

Singurele limitari aduse acestui principiului constitutional privesc legea penala sau contraventionala mai favorabile, consacrate expres ca exceptii de la neretroactivitatea legii.

In cazul de față, deoarece măsurile propuse nu sunt de natură penală sau contravențională, ci au caracter civil, ele pot viza doar cazurile care se vor ivi după intrarea în vigoare a legii, nu și situațiile deja existente.

Capitolul al VII-lea

Incalcarea art. 16 alin. (1) din Constitutie

Prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca dispozitiilor art. 16 alin. (1) din Constitutie, aducand grave atingeri principiului egalitatii in drepturi a cetatenilor

Concret, art. 16 alin. (1) din Constitutie dispune: *„Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”*

Prevederea constitutionala amintita consacra egalitatea cetatenilor in fata legii in ceea ce priveste recunoasterea in favoarea acestora a unor drepturi si libertati fundamentale.

Dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice sunt susceptibile sa conduca la discriminarea asiguratilor care nu au calitatea de cadre militare in activitate, soldati si gradati voluntari, politisti, functionari publici cu statut special din sistemul administratiei penitenciare, din domeniul apararii nationale, ordinii publice si sigurantei nationale, intrucat numai in cazul acestora din urma actul normativ in discutie stabileste varsta standard de pensionare ca fiind de 60 de ani.

Practic, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice reglementeaza aplicarea unui tratament in mod vadit defavorabil asiguratilor care nu intra sub incidenta prevederilor art. 6 alin. (1) pct. I lit. c) din actul normativ amintit, prin raportare la asiguratii care au calitatea de cadre militare in activitate, soldati si gradati voluntari, politisti, functionari publici cu statut special din sistemul administratiei penitenciare, din domeniul apararii nationale, ordinii publice si sigurantei nationale, sub aspectul varstei standard de pensionare.

Diferentierea regimului de pensionare al persoanelor vizate de ipoteza normei legale de regimul general de pensionare este de natura sa ilustreze in mod evident existenta unor inadvertente si discrepante notabile in materia regimului juridic aplicabil pensionarii acestor categorii profesionale.

Actul normativ criticat este **discriminatoriu** si contravine si dispozitiilor art. 14 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului¹⁴, care interzic orice discriminare cu privire la drepturile si libertatile garantate de Conventie.

In conceptia Conventiei Europene a Drepturilor Omului, notiunea de „discriminare” se raporteaza la ipotezele de aplicare a unor tratamente diferite, preferentiale in situatii analoage sau comparabile. Singura derogare admisa vizeaza situatiile de dezavantajare a anumitor persoane in masura in care acestea sunt justificate in mod obiectiv de un motiv legitim. Altfel spus, aplicarea unei diferente de tratament trebuie fundamentata obiectiv si rezonabil, ceea ce implica existenta unui raport de proportionalitate intre scopul urmarit si mijloacele avute in vedere pentru realizarea acestuia.

Aceste prevederi sunt in concordanta cu aspectele retinute de Curtea Europeana a Drepturilor Omului intr-o speta¹⁵, care apreciaza ca o diferenta este discriminatorie in masura in care nu se fundamenteaza pe ratiuni de ordin obiectiv si rezonabile, care nu urmaresc un scop legitim sau in cazul in care rezulta in mod vadit existenta unui raport de disproportionalitate intre mijloacele utilizate si finalitatea avuta in vedere.

Mai mult, Curtea a statuat faptul ca statele se bucura de o marja extinsa de apreciere pentru a determina daca si in ce masura diferentele existente intre diferite situatii cu privire la aspecte identice justifica aplicarea unor tratamente diferite.

Este adevarat ca principiul egalitatii in drepturi nu presupune omogenitate, iar existenta unor situatii obiectiv diferite justifica aplicarea unui tratament juridic diferentiat.

Instituirea unei discriminari negative intre diferite categorii profesionale ilustreaza insa o diferenta de tratament juridic, care nu se fundamenteaza insa pe existenta unor ratiuni diferite din punct de vedere obiectiv.

¹⁴ Art. 14 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului – *“Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta Conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata in special pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.”*

¹⁵ Cauza Buchen impotriva Cehiei, Hotararea din 26.XII.2002, www.echr.coe.int.

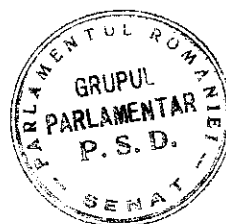

Mai mult decat atat, se impune subliniat faptul ca modificarile dese (succesive) ale prevederilor aplicabile in materia pensiilor sunt de natura sa creeze discriminari intre diferitele generatii de beneficiari ai dreptului la pensie.

In aceste conditii, rezulta ca persoanele plasate in situatii identice (persoane individualizate prin calitatea de pensionar) se bucura de un tratament diferentiat, iar aceasta discrepanta nu-si gaseste o justificare obiectiva si rezonabila.

Participarea la constructia unei societati politice democratice ar trebui sa excluda aplicarea unor masuri arbitrare si nu justifica aplicarea unor tratamente diferite in situatii comparabile.

Prin urmare, nu poate fi retinuta existenta unei egalitati in drepturi intre categoria asiguratilor care detin calitatea de cadre militare in activitate, soldati si gradati voluntari, politisti, functionari publici cu statut special din sistemul administratiei penitenciare, din domeniul apararii nationale, ordinii publice si sigurantei nationale raportat la celelalte categorii de asigurati care nu intra sub incidenta dispozitiilor art. 6 alin. (1) pct. I lit. c) din Legea privind sistemul unitar de pensii publice.

Capitolul al VIII-lea

Incalcarea art. 20 din Constitutie

Se impune subliniat faptul ca in virtutea prevederilor art. 20 alin. (1) din Legea fundamentala, *„dispozitiile constitutionale privind drepturile si libertatile fundamentale trebuie interpretate si aplicate in concordanta cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului, cu pactele si celelalte tratate la care Romania este parte”*.

In acest context, dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice nesocotesc si prevederile art. 17 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului, care prevad ca: *„Orice persoana are dreptul la proprietate atat singura, cat si in asociatie cu altii. Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de proprietatea sa.”*

De asemenea, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice aduc atingere si art. 23 pct. 3 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului: *„Orice om care muncește are dreptul la o retribuire echitabilă și satisfăcătoare care să-i asigure atat lui, cat și familiei sale, o existență conformă cu demnitatea umană și completată, la nevoie, prin alte mijloace de protecție socială.”*

In plus, dispozitiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca si art. 25 pct. 1 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului: *„Orice om are dreptul la un nivel de trai care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei sale, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciilor sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința sa.”*

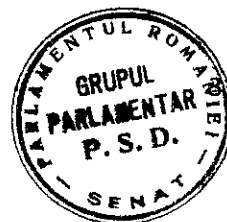
Mai mult, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice contravin dispozitiilor art. 1, art. 17 alin. (1), art. 25, art. 34 alin. (1) si art. 52 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene:

- Art. 1: „Demnitatea umana este inviolabila. Aceasta trebuie respectata si protejata”;
- Art. 17 alin. (1): „Orice persoana are dreptul de a detine in proprietate, de a folosi, de a dispune si de a lasa mostenire bunurile pe care le-a dobandit in mod legal. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decat pentru o cauza de utilitate publica, in cazurile si conditiile prevazute de lege si in schimbul unei despagubiri juste, acordate in timp util pentru pierderea pe care a suferit-o”;
- Art. 25: „Uniunea recunoaste si respecta dreptul persoanelor in varsta de a duce o viata demna si independenta si de a participa la viata sociala si culturala”;
- Art. 34 alin. (1): „Uniunea recunoaste si respecta dreptul de acces la prestatiile de securitate sociala si la serviciile sociale care acorda protectie in caz de maternitate, boala, accident de munca, dependentă de alte persoane sau batranete, precum si in caz de pierdere a locului de munca, in conformitate cu normele stabilite de dreptul Uniunii Europene si de legislatiile si practicile nationale”;
- Art. 52 alin. (1): „Orice restrangere a exercitiului drepturilor si libertatilor recunoscute prin prezenta Carta trebuie sa fie prevazuta de lege si sa respecte substanta acestor drepturi si libertati. Prin respectarea principiului proportionalitatii, pot fi impuse restrangeri numai in cazul in care acestea sunt necesare si numai daca raspunde efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesitatii protejarii drepturilor si intereselor celoralti”.

Fata de toate aceste aspecte, va solicitam sa constatatii neconstitutionalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

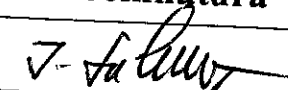
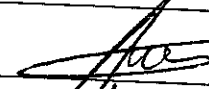
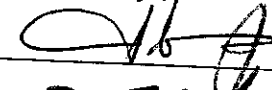
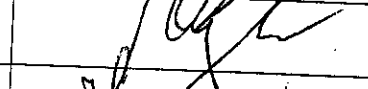
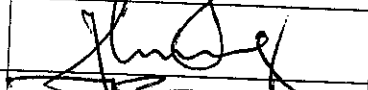
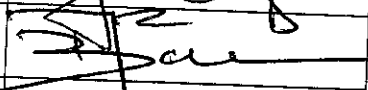
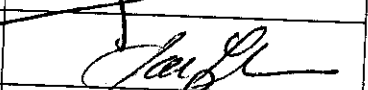
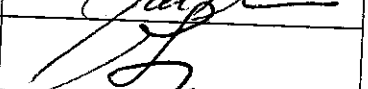
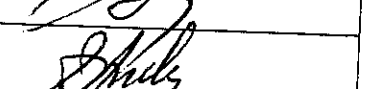
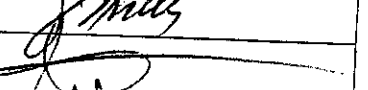
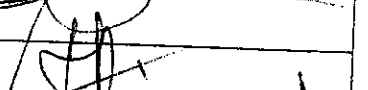
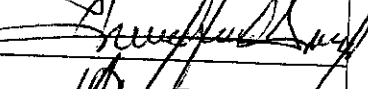
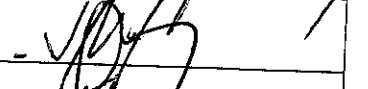
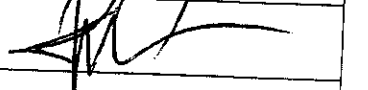
Cu deosebita consideratie,

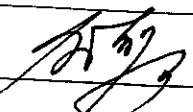
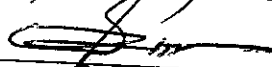
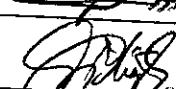
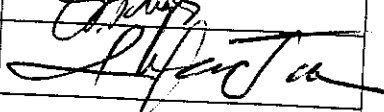
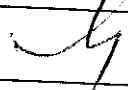
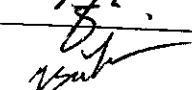
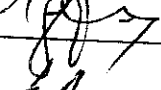
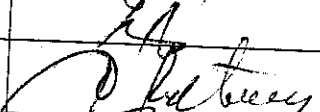
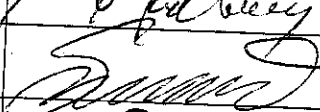
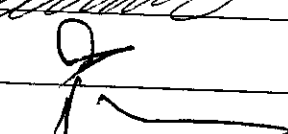

43

**Tabel cu senatorii care susțin
neconstituționalitatea prevederilor Legii privind
sistemul unitar de pensii publice**

(înregistrată la Camera Deputaților cu nr. 323/17.05.2010 și dezbătută în
Plenul Camerei Deputaților în data de 15.09.2010)

Nr.	Nume si Prenume	Grup parlamentar	Semnătura
1	SÂRBV IULIE	PSD + PC	
2	ARCAȘ VIOREL	PSD + PC	
3	CORDOȘ ALEXANDRU	PSD + PC	
4	CHELARU IOAN	PSD	
5	BELACURESCU TRIFON	PSD + PC	
6	Carolea Iulius	PSD + PC	
7	COEA LAURENTIU	PSD + PC	
8	MOGA MIROSLAV	PSD	
9	MANG IOAN	PSD + PC	
10	BOBESCU IULIAN	PSD	
11	LAZĂR BRIN - OTIN	PSD + PC	
12	Pop Gheorghe	PSD	
13	Ecaterina Andriana	PSD	
14	MAIAN VALER	PSD	
15	Șerbu Nicolae	PSD	
16	ȘTEA PETRE	P.S.D + P.C.	
17	TRONEA NICOLAE	PSD + PC	
18	SEVERIN GEORGICĂ	PSD + PC	
19	Marcu Gheorghe	PSD	

20	MIRZA GAVRI'L	PSA + PC	
21	TĂMAGĂ CONSTANTIN	PSA + PC	
22	SILISTRU ADINA	PSA + PC	
23	AVRAM CRACIUN	PSA + PC	
24	Elenco Iuliana	—	
25	TIHES ION	PSA + PC	
26	SAGHIAN GHEORGHE	PSA + PC	
27	BALAH GHEORGHE PAVEL	PSA + PC	
28	JARCESEU LIA OLGUTA	PSA + PC	
29	Talea Iuliana	PSA + PC	
30	ROTAU ION	PSA + PC	
31	SAYU DANIEL	PSD	
32	Constantinescu Florin	PSD	
33	SOVA AMX	PSA	
34			
35			
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			